

працівників. З іншого боку, слід зважати й на ту обставину, що одним з фундаментальних принципів правової держави є балансування інтересів (у тому числі, роботодавців і найманих працівників), відтак антропоцентризм ст. 3 Конституції України у перспективі може спричинити негативні для правової системи наслідки.

Отже, вважаємо за доцільне додати в Закон України «Про колективні договори і угоди» [5] від 1 липня 1993 р. статтю 8¹ (таке розміщення було би найбільш послідовним з огляду на те, що статті 7 і 8 присвячені змісту колективних договорів та угод, а пропонується стаття — його тлумаченню) під назвою «Тлумачення змісту колективних договорів і угод»: *«Питання тлумачення положень колективних договорів і угод можуть бути вирішені за згодою сторін або в судовому порядку. При розгляді справи Суд повинен досягти справедливого балансу між інтересами сторін, а у випадку, якщо це неможливо, спір повинен бути вирішений у спосіб, що найбільше сприяє інтересам найманих працівників».*

1. Венедиктов В.С. Трудове право України / В.С. Венедиктов — К.: Істина, 2008. — 384 с., 2. Рішення Апеляційного суду Чернігівської області від 20 грудня 2006 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/404799>., 3 Рішення Господарського суду Луганської області від 29 листопада 2010 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/12605733>., 4. Ухвала Апеляційного суду Одеської області від 20 березня 2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/24271941>., 5. Закон України «Про колективні договори і угоди»: Закон України № 3356-ХІІ від 01.07.1993 р. у редакції від 02.07.2013 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України: [електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.

Орищин І.С.

Національний університет «Львівська політехніка»

РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Сьогодні Україна знаходиться на перехідному етапі свого розвитку. В цей період освіта і наука мають велике значення для збереження і зміцнення України як держави. Провідне місце у цьому процесі займають соціальні та гуманітарні науки. У Законі України «Про вищу освіту» вказано, що основними завданнями вищого навчального закладу є забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, виховання осіб у дусі українського патріотизму та підвищення загальноосвітнього та культурного рівня громадян. Саме соціально-гуманітарні дисципліни покликані виконати це завдання [1, с. 257].

Проблемі формування духовних цінностей студентської молоді присвячено ряд сучасних наукових розробок. Їхній аналіз, який провела Абрамчук О.В., показує, що концепцію українського виховання досліджував О. Вишневський. Серед науковців, чії праці присвячені засобам патріотичного виховання студентської молоді, слід назвати Т. Анікіну (художнє краєзнавство), О. Гевко (декоративно-ужиткове мистецтво), Є. Франків (туристично-краєзнавча діяльність), Ю. Красильник (українська етнопедагогіка), Ю. Каюков (героїчні традиції українського козацтва), Ю. Руденко (національно-патріотичні ідеали юних козаків) [2]. Дослідження ролі соціально-гуманітарних дисциплін на формування політичної культури провела Карнаух А.А., актуальність проблеми соціогуманітарних наук досліджував Ветров Р. І. Фіалко Н.А. обґрунтувала важливість вищої гуманітарної освіти для перспектив українського державотворення.

Соціально-гуманітарні дисципліни формують інтелектуально-творчий потенціал особистості студента. Підготовка, яку дають ці науки, спрямовується на виховання особистості, що здатна до ефективних самостійних дій у навчанні. Вищий навчальний заклад – школа, де студент вчиться генерувати власну думку, школа мистецтва, а не школа запам'ятовування і відтворення інформації [1, с. 259].

Метою нашого дослідження є аналіз ролі соціально-гуманітарних дисциплін у формуванні моральних та духовних цінностей студентів.

Завдання вищого навчального закладу – не тільки підготувати високоякісного фахівця, а й сформувати громадянина, який у майбутньому стане лідером, громадським діячем або й політиком. Саме ці завдання мають реалізувати соціально-гуманітарні дисципліни, викладання яких здійснюють кафедри соціальних та гуманітарних дисциплін ВНЗ. До соціальних та гуманітарних дисциплін відносимо українську мову (за професійним спрямуванням), іноземну мову (за професійним спрямуванням), філософію, політологію, соціологію, історію України, правознавство, культурологію.

Дисципліна «Українська мова» (за професійним спрямуванням) має значний вплив на патріотичне виховання студентів. Крім удосконалення знань з мови, підвищення рівня культури мовлення, у студентів можна виховати повагу до мови країни, в якій вони живуть і навчаються, пошану у відношенні до народних традицій, історії, культури, необхідність стати корисним своїй батьківщині [2].

На заняттях з іноземної мови (за професійним спрямуванням) студенти оволодівають навичками спілкування, вчать поважати культуру, звичаї та традиції інших народів, дізнаються про життя молоді за рубежом.

Вивчаючи історію України, студенти не тільки отримують інформацію про історичні події, але вчать порівнювати різні трактування одних і тих же історичних фактів, самостійно шукати відповіді на деякі суперечливі факти історії України, бачити власну роль у творенні історії сьогодення [2].

Вагомий вплив на формування духовних цінностей має вивчення соціології. Ця дисципліна дає можливість стимулювати студентів до участі у суспільному житті, їх бажання зрозуміти і намагатись вирішити соціальні проблеми, бути активними громадянами та патріотами. Вивчаючи цю дисципліну, можна сформувати моральний образ українця, який поєднує загальнолюдські цінності і національний характер [2].

Вивчення філософії знайомить студентів з проблемами філософії людини, з досягненнями теоретичного мислення, допомагає зрозуміти закономірності людського існування і діяльності [3].

Політологія (основи політичної науки), на думку Карнаух А.А., формує у студентів рівень політичної культури, долає поверхове та інколи негативне ставлення до проблем політики. Теоретичні політичні знання формують певну політичну позицію студента – його ставлення до політичних явищ чи процесів, переконання, що стосуються певних політичних явищ, схильність до політичної діяльності.

Вивчаючи основи правознавства, студенти дізнаються як створюються закони, як формувалася незалежна Українська держава, за якими законами вона живе сьогодні [3].

Вивчення дисциплін соціально-гуманітарного циклу сприяє засвоєнню наукових знань про суспільство, людину, її природу, можливості її розвитку і саморозвитку, місце й роль особистості в суспільстві, а в цілому формує духовні цінності сьогоденних студентів, а завтрашніх активних, свідомих, духовно багатих громадян нашої держави.

1. Фіалко Н. А. Вища гуманітарна освіта як фактор державотворення / Н.А. Фіалко. – Вища освіта України. К: Пед. преса, 2010. – №1. – С. 256-260., 2. Абрамчук О.В. Виховний потенціал соціально-гуманітарних дисциплін у становленні національносвідомої особистості майбутнього інженера [Електронний ресурс]/ О.В. Абрамчук. – Режим доступу: <http://archive.kpi.kharkov.ua/files/48603.>, 3. Карнаух А.А. Вплив соціально-гуманітарних дисциплін у вищій школі на формування політичної культури студентської молоді [Електронний ресурс]/А.А. Карнаух. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/3167>.